

Pracovněprávní odpovědnost neměla vždy v podstatě soukromoprávní povahu. V socialistickém období pro ni byla charakteristická existence tzv. kárné odpovědnosti jakožto výrazně specifického druhu odpovědnosti. V pracovním právu existovaly dva základní, svou podstatou značně se lišící odpovědnostní vztahy. Vztah kárné odpovědnosti ovládaný veřejnoprávní (administrativněprávní) metodou úpravy a vztah odpovědnosti hmotné s občanskoprávní metodou úpravy, vycházející ze zásad rovnosti subjektů v právních vztazích a autonomie jejich vůle při úpravě těchto vztahů (modifikovaných specifickými funkcemi pracovněprávní odpovědnosti a její převážně kogentní úpravou). V kárně odpovědnostních vztazích naopak vystupovali vedoucí pracovníci socialistických organizací vybavení poměrně rozsáhlými kárnými pravomocemi jako nadřízené (vrchnostenské) subjekty, oprávněné pracovníkům těchto organizací jednostranně ukládat v kvalifikovaných případech porušení pracovní kárně povinnosti odpovědnostního charakteru - kárná opatření. Příslušní nadřízení pracovníci vlastně hráli roli jakýchsi "pracovních policistů", zástupců státu jako jediného zaměstnavatele v hospodářské sféře. Poslední "socialistická" novela zákoníku práce, zákon č. 188/1988 Sb., pojetí kárné odpovědnosti ještě prohloubila, posílila kárné pravomoci vedoucích pracovníků a zavedla jim nově bezpodmínečnou povinnost kárnou odpovědnost vyvozovat. Dobově podmíněná a direktivnímu způsobu řízení socialistické ekonomiky poplatná koncepce kárné odpovědnosti se v období přechodu k tržnímu hospodářství ukázala jako nevhodná a zbytečná, na což zareagovala i legislativa. Ustanovení zákoníku práce upravující kárnou odpovědnost byla s účinností k 1. únoru 1991 zrušena zákonem č. 3/1991 Sb.